

Briselē, 2025. gada 25. septembrī
(OR. en)

13225/25

SOC 623
EMPL 411
STATIS 66

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre <i>Thérèse BLANCHET</i>
Temats:	KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI par to, kā īstenot Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 453/2008 attiecībā uz ceturkšņa statistiku par brīvajām darbvietām Kopienā

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2025) 488 final.

Pielikumā: COM(2025) 488 final

Briselē, 12.9.2025.
COM(2025) 488 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

**par to, kā īsteno Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 453/2008 attiecībā uz
ceturkšņa statistiku par brīvajām darbvietām Kopienā**

1. IEVADS

Statistika par brīvajām darbvietām (SBD) reģistrē brīvo darbvietu skaitu konkrētajā brīdī, atspoguļojot nenodrošināto pieprasījumu pēc darbaspēka.

Tāpēc tā sniedz pamatinformāciju par iespējamām atšķirībām starp darbaspēka piedāvājumu un pieprasījumu, arī par neatbilstībām darba tirgū, kas rodas, ja darba meklētāju prasmes vai atrašanās vieta neatbilst iespējamo darba devēju vēlmēm.

Eurostat savā tīmekļvietnē¹ publicē ceturkšņa ziņu izlaidumu ar lielu SBD datu kopumu dalījumā pēc saimnieciskās darbības.

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 453/2008 (2008. gada 23. aprīlis) attiecībā uz ceturkšņa statistiku par brīvajām darbvietām Kopienā² ("SBD regula") nosaka tādu vienotu sistēmu dalībvalstīm, ko izmanto, lai sagatavotu salīdzināmus datus un iesniegtu tos Komisijai.

Saskaņā ar SBD regulas 10. pantu Komisijai līdz 2010. gada 24. jūnijam un pēc tam reizi trijos gados ir jāiesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojums par regulas īstenošanu. Šā ziņojuma mērķis ir novērtēt gan dalībvalstu iesniegtās statistikas, gan ES summāro rādītāju kvalitāti. Turklāt tajā tiks arī apzinātas jomas, kurās nākotnē varētu ieviest uzlabojumus.

Šis ir Komisijas sestais SBD ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei³. Tajā galvenā uzmanība pievērsta SBD datiem, kas saņemti kopš iepriekšējā izdevuma, t. i., par pārskata ceturkšņiem no 2022. gada pirmā ceturkšņa (2022. g. 1. cet.) līdz 2024. gada trešajam ceturksnim (2024. g. 3. cet.). Tajā atspoguļoti *Eurostat* apsvērumi, kas izdarīti, vācot un validējot SBD datus par minētajiem pārskata ceturkšņiem, un tas sagatavots, balstoties uz dokumentāciju, ko dalībvalstis iesniegušas savos ikgadējos kvalitātes ziņojumos⁴.

¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-euro-indicators/w/3-16122024-bp>.

² OV L 145, 4.6.2008., 234. lpp. <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2008/453/oj/eng>.

³ Sk. iepriekšējo ziņojumu: COM(2022) 355, 2022. gada 26. jūlijs.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A52022DC0355&qid=1738593721236>,

⁴ https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/jvs_esms.htm.

Lai papildinātu vispārējo sistēmu, kas noteikta ar SBD regulu, Komisija pieņēma divas īstenošanas regulas:

- Komisijas Regulu (EK) Nr. 1062/2008⁵, ar ko definē sezonālās koriģēšanas procedūras, kuras ir jāpiemēro no 2014. gada pirmā ceturkšņa, kā arī ikgadējo kvalitātes ziņojumu, kuri dalībvalstīm ir jāiesniedz Komisijai, struktūru, saturu un nosūtīšanas termiņus;
- Komisijas Regulu (EK) Nr. 19/2009⁶, kurā ir definēts termins “brīva darbvieta”, noteikti datu nosūtīšanas termiņi un precizēti laikposmi, kuri ir jāaptver, pirmoreiz nosūtot datu kopu. Šā tiesību akta pielikumā ir uzskaitītas dalībvalstis, kurās tiek veikta priekšizpēte, kā arī šajos pētījumos aptvertie temati.

Regulas (EK) Nr. 1062/2008 2. pielikumā SBD datu kvalitāte ir noteikta, izmantojot šādus kritērijus: nozīmība, precizitāte, savlaicīgums un punktualitāte, pieejamība un skaidrība, salīdzināmība un saskanība.

SBD datu pieejamība un skaidrība tagad ir vispāratzīta, pateicoties tam, ka *Eurostat* tīmekļvietnē tiek publicēti detalizēti metadati un valstu kvalitātes ziņojumi. Tāpēc šajā SBD ziņojumā galvenā uzmanība tiks pievērsta pārējiem kritērijiem.

2. VISPĀRĪGI REZULTĀTI KOPŠ IEPRIEKŠĒJĀ ZIŅOJUMA

Iepriekš aprakstītais SBD juridiskais pamats attiecas uz pārskata periodu, uz kuru attiecas šis ziņojums.

Komisija 2022. gadā veica izvērtējumu un ietekmes novērtējumu attiecībā uz visu darba tirgus statistiku par uzņēmumiem (*LMB*), arī SBD. Pamatojoties uz to, Komisija nāca klajā ar priekšlikumu aizstāt pamatregulu, un tas tika pieņemts 2023. gada 28. jūlijā⁷. Jauno Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2025/941 par Eiropas Savienības darba tirgus statistiku par uzņēmumiem un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 530/1999 un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 450/2003 un (EK) Nr. 453/2008, pieņēma 2025. gada 7. maijā⁸.

⁵ Komisijas Regula (EK) Nr. 1062/2008 (2008. gada 28. oktobris), ar ko attiecībā uz sezonālās koriģēšanas procedūrām un kvalitātes ziņojumiem īsteno Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 453/2008 attiecībā uz ceturkšņa statistiku par brīvajām darbvietām Kopienā (OV L 285, 29.10.2008., 3. lpp.).

⁶ Komisijas Regula (EK) Nr. 19/2009 (2009. gada 13. janvāris), ar ko attiecībā uz brīvās darbvietas definīciju, datu vākšanas atsaucēs datumiem, datu nosūtīšanas specifikācijām un priekšizpēti īsteno Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 453/2008 attiecībā uz ceturkšņa statistiku par brīvajām darbvietām Kopienā (OV L 9, 14.1.2009., 3. lpp.).

⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/lv/ALL/?uri=CELEX:52023PC0459>.

⁸ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=OJ:L_202500941.

Galvenās norises pārskata periodā bija šādas:

- atjaunināti eurozonas summārie rādītāji, lai atspoguļotu Horvātijas iekļaušanu pēc euro pieņemšanas 2023. gada 1. janvārī;
- analīzes par brīvo darbvietu rādītāju iekļaušana ceturkšņa ziņu izlaidumā dalījumā pa *NACE* sadaļām gan eurozonas, gan ES summārajiem rādītājiem;
- ceturkšņa ziņu izlaiduma izplatīšana pārskatītā formātā ar interaktīvām diagrammām;
- Francijas SBD tvēruma paplašināšana, iekļaujot tajā mazos uzņēmumus ar mazāk nekā 10 darbiniekiem.

Nākamajās iedaļās ir sniegti komentāri par jaunākajām norisēm attiecībā uz tvērumu, datu vākšanas standartiem, datu validāciju un sezonālo korekciju.

2.1. Tvērums

Saskaņā ar ES tiesību aktiem dalībvalstīm ir jānorāda brīvo darbvietu un aizņemto posteņu skaits visās uzņēmējdarbības vienībās un dalījumā pēc saimnieciskās darbības katrai statistikas klasifikācijas sadaļai⁹ Eiropas Kopienā (*NACE* 2. red.). Tomēr attiecībā uz maziem uzņēmumiem (kas definēti kā vienības, kurās ir mazāk par 10 darbiniekiem) un attiecībā uz *NACE* 2. red. O–S sadaļu¹⁰ (kur galvenās darbības jomas ir valsts pārvalde, veselības aprūpes pakalpojumi un izglītība) SBD regulā paredzēts, ka dalībvalstīm, kurām ir grūtības sniegt datus, ir jāveic priekšizpēte. Kaut arī šī priekšizpēte dažām dalībvalstīm ir ļāvusi panākt, ka pilnībā tiek aptverta visa ekonomika, Dānijā, Francijā un Itālijā tas vēl nav noticis.

Kopš pēdējā ziņojuma Francija ir sākusi nosūtīt datus par brīvajām darbvietām attiecībā uz visu lielumu uzņēmumiem, arī tiem, kuros ir 1–9 darbinieki. Retrospektīvās datu laikrindas ir nosūtītas arī par periodu, sākot no 2011. gada 2. ceturkšņa (2011. gada 2. cet.).

Dānijā apseko tikai darījumdarbības ekonomikas vienības (*NACE* 2. red. B–N sadaļa). Francijā un Itālijā – “Valsts pārvalde un aizsardzība; obligātā sociālā apdrošināšana” (*NACE* 2. red. O sadaļa) netiek apsekota, bet publiskās iestādes nav pilnībā iekļautas “Izglītībā” vai “Cilvēku veselības un sociālā darba jomā” (*NACE* 2. red. P un Q sadaļa).

2.2. Datu vākšanas standarti

Tika sekmīgi izmantota statistikas datu un metadatu apmaiņas (*SDMX*)¹¹ datu struktūras jaunākā versija un starptautiski saskaņoti kodu saraksti (pieejami tiešsaistē īpašā reģistrā)¹²,

⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1893/2006 (2006. gada 20. decembris), ar ko izveido *NACE* 2. red. saimniecisko darbību statistisko klasifikāciju, kā arī groza Padomes Regulu (EEK) Nr. 3037/90 un dažas EK regulas par īpašām statistikas jomām (OV L 393, 30.12.2006., 1. lpp.). OV L 393, 30.12.2006., 1. lpp.; ELI: <https://data.europa.eu/eli/reg/2006/1893/oj>.

¹⁰ Aptverot: valsts pārvaldi un aizsardzību, obligāto sociālo apdrošināšanu (O sadaļa), izglītību (P sadaļa), veselību un sociālo aprūpi (Q sadaļa), mākslu, izklaidi un atpūtu (R sadaļa) un citus pakalpojumus, piemēram, sabiedrisko, politisko un citu organizāciju darbību, datoru, individuālās lietošanas priekšmetu un mājsaimniecības piederumu remontu un pārējo individuālo pakalpojumu sniegšanu (S sadaļa).

¹¹ <https://sdmx.org/> (pieejams tikai angļu valodā).

lai saņemtu dalībvalstu datus, sagatavotu SBD datus un nosūtītu tos Eiropas Centrālajai bankai.

2.3. Datu validēšana

Eurostat turpināja veikt ticamības pārbaudes par katru ceturkšņa datu nosūtīšanu, salīdzinot laikrindas laika gaitā un starp *NACE* saimnieciskajām darbībām. Ja salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni ir notikušas būtiskas izmaiņas, *Eurostat* lūdz dalībvalstīm apstiprināt datus vai nosūtīt izlabotu datni. Ja kādā konkrētā *NACE* sadaļā tiek konstatētas apjomīgas pārskatīšanas vai pēkšņas izmaiņas, attiecībā uz tām tiek veikta sistemātiska pēcpārbaude kopā ar attiecīgajām valstīm.

2.4. Sezonālā koriģēšana

Saskaņā ar Komisijas Regulu (EK) Nr. 1062/2008 visām ES dalībvalstīm un citām Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) valstīm¹³ ir jānosūta sezonāli koriģētas (*SA*) laikrindas ar datiem par brīvajām darbvietām un aizņemtajiem posteņiem vismaz par atsevišķām/summārām *NACE* 2. red. B-E, F, G-I, J, K, L, M-N, O-Q un R-S sadaļām. *Eurostat* izmanto sniegtos datus par sezonāli koriģētajām brīvajām darbvietām un aizņemtajiem posteņiem, lai aprēķinātu sezonāli koriģētus brīvo darbvietu rādītājus.

ES un eurozonas līmenī aizņemtus posteņus un brīvās darbvietas vispirms summē pa dalībvalstīm un pēc tam sezonāli koriģē (tiešā sezonālā koriģēšana).

Attiecīgajā datubāzē¹⁴ un statistikas skaidrojuma rakstā par SBD¹⁵ *Eurostat* publicē *SA* datus kopā ar sezonāli nekoriģētiem (*NSA*) datiem (sk. 4.5. iedaļu).

Eurostat turpināja uzraudzīt sezonālās korekcijas procedūras, izmantojot īpašu pielikumu, kas pievienots valstu kvalitātes ziņojumiem. Šajā pielikumā jo īpaši ir sīki izklāstīti izmantotie sezonālās koriģēšanas modeļi, konstatētās izlecošās vērtības, korekciju lielums un rezultātu svārstīgums.

¹² <https://webgate.ec.europa.eu/sdmxregistry/> (pieejams tikai angļu valodā).

¹³ Izņemot Lihtenšteinu, jo Parlamenta un Padomes 2008. gada 28. oktobra Regula (EK) Nr. 1062/2008 neattiecas uz šo valsti. Visā dokumentā Norvēģija un Islande tiek sauktas par "citām EEZ valstīm".

¹⁴ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/jvs_q_nace2/default/table?lang=en&category=labour.jvs.

¹⁵ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Job_vacancy_statistics.

2.5. Kvalitātes ziņojumi

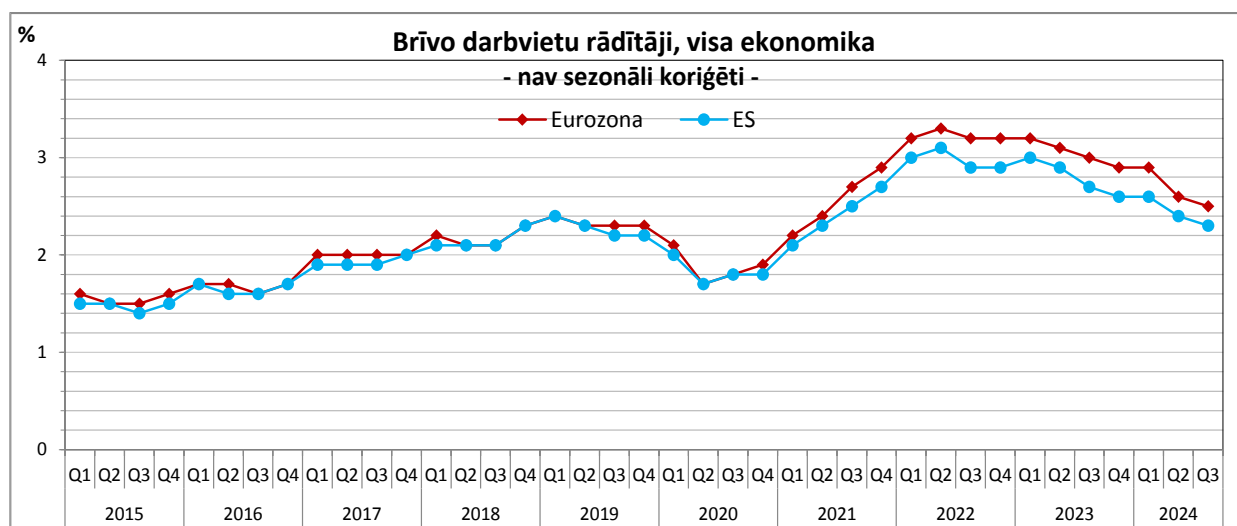
Dalībvalstis ikgadējos kvalitātes ziņojumus kopumā iesniedza laikus, t. i., līdz 2024. gada 31. augustam, izmantojot Eiropas Statistikas sistēmas metadatu sistēmas jaunāko versiju. Ziņojumi tika darīti pieejami visiem lietotājiem¹⁶.

3. EKONOMIKAS ATTĪSTĪBA NO SBD PERSPEKTĪVAS

Pārskata periodā *Eurostat* turpināja sniegt institucionālajiem lietotājiem un plašākai sabiedrībai SBD un atvasinātus rādītājus par cikliskām un strukturālām pārmaiņām ES darba tirgos. Jaunākās norises ir aprakstītas 3.1. un 3.2. iedaļā turpmāk.

3.1. Brīvo darbvieta cikls

Kā liecina diagramma turpmāk, SBD uzrāda pagriezienu punktu 2022. gada otrajā ceturksnī (2022. gada 2. cet.) gan ES, gan eurozonā. Tas iezīmēja brīvo darbvieta rādītāju krituma sākumu pēc pieauguma vairākus ceturkšņus pēc kārtas.

3.2. Beveridža līkne

SBD ir svarīgs rādītājs ne tikai uzņēmējdarbības ciklu analīzei, bet arī sniedz informāciju par darba tirgu atbilstību, izmantojot Beveridža līkni.

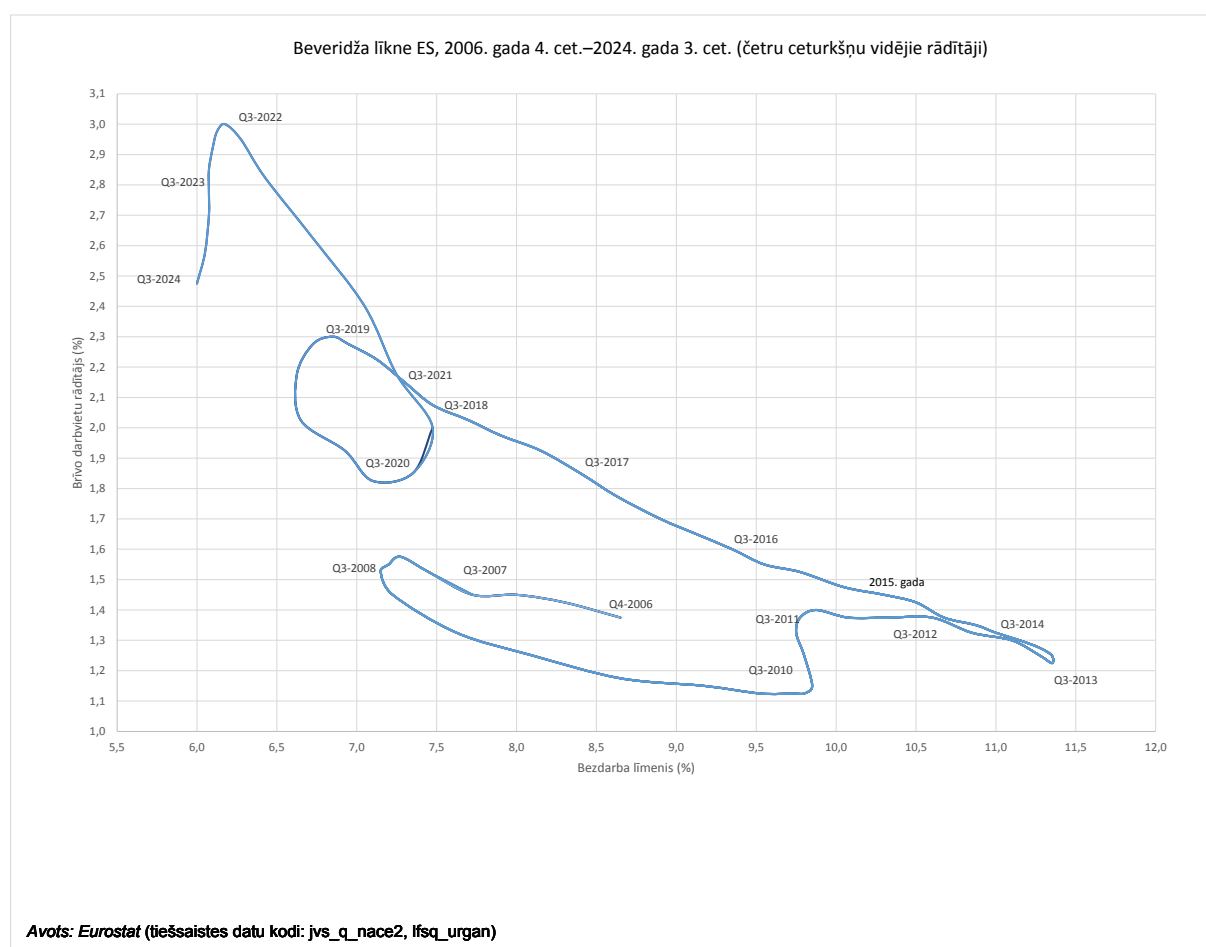
Turpmāk redzamajā attēlā parādīta ES Beveridža līkne, kas atspoguļo negatīvo saikni starp bezdarbu un brīvajām darbvieta, t. i., pieaugot darba piedāvājumu skaitam, samazinās bezdarbnieku skaits. Lai gan kustības Beveridža līknē var saistīt ar darba tirgus spriedzes pārmaiņām, līknes pārmaiņas var liecināt par izmaiņām darbaspēka piedāvājuma un darbaspēka pieprasījuma savietošanas efektivitātē, t. i., cik viegli bezdarbnieki var atrast

¹⁶ https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/jvs_esms.htm (pieejams tikai angļu valodā).

darbu. Brīvo darbvieta rādītājs un bezdarba līmeņa rādītāji, kas izmantoti turpmāk norādīto Beveridža līkņu aprēķināšanai, ir ceturkšņa datu četru ceturkšņu vidējie rādītāji.

Laikposmā no 2021. gada pirmā ceturkšņa (2021. gada 1. cet.) līdz 2022. gada ceturtajam ceturksnim (2022. gada 4. cet.) ir novērots, ka brīvo darbvieta rādītāji pastāvīgi palielinās stāvākā Beveridža līknes segmentā. Kopš pagrieziena punkta brīvo darbvieta rādītāji ES ir strauji samazinājušies, un bezdarba līmenis līdz šim nav vienlaikus palielinājies.

Šā ziņojuma pārskata periodā *Eurostat* divas reizes gadā atjaunināja ES Beveridža līkni un komentēja statistikas skaidrojuma rakstu¹⁷. Šī līkne ir sniegta turpmāk, līdz pēdējam ceturksnim, uz kuru attiecas šis ziņojums (2024. gada 3. cet.).

4. DATU KVALITĀTE

Šajā ziņojuma daļā ir aplūkotas visas kvalitātes dimensijas Eiropas statistikā par brīvajām darbvieta: nozīmība, precizitāte, savlaicīgums un punktualitāte, pieejamība un skaidrība, salīdzināmība un saskanība.

¹⁷ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Job_vacancy_and_unemployment_rates_-_Beveridge_curve.

4.1. Nozīmība

SBD dati ir svarīgi ekonomikas analīzei, jo ir vienīgais datu avots, ar ko tiek mērīts nenodrošinātais darbaspēka pieprasījums¹⁸. Ceturkšņa SBD datus izmanto Komisija (Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāts, kā arī Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorāts) un Eiropas Centrālā banka, lai uzraudzītu īstermiņa norises darbījumdarbības ciklā un darba tirgū.

Brīvo darbviētu skaits ir viens no galvenajiem Eiropas ekonomiskajiem rādītājiem¹⁹, kas ir primārais informācijas avots, kuru lieto, lai analizētu un uzraudzītu ekonomikas īstermiņa cikliskās svārstības Eiropas Savienībā, eurozonā un atsevišķās ES valstīs.

SBD dati tika izmantoti arī vairākos oficiālos dokumentos, tostarp Komisijas Vienotajā nodarbinātības ziņojumā (2024. gads)²⁰ un Komisijas Eiropas ekonomikas prognozē (2023. gada pavasaris)²¹.

4.2. Precizitāte

Lai noteiktu precizitāti, dalībvalstis rēķina variācijas koeficientus brīvo darbviētu (sezonāli nekoriģētajā) skaitā, ņemot vērā valsts statistiskās izlases veidošanas struktūru. Variācijas koeficients izsaka standarta kļūdu procentos no vidējās aplēstās vērtības. Saskaņā ar kvalitātes ziņojumiem par 2023. pārskata gadu kopējo brīvo darbviētu variācijas koeficienti bija mazāki par 15 % visās dalībvalstīs, izņemot Īriju²².

¹⁸ Situācijās, kad dati par brīvajām darba vietām nav pieejami, dažos gadījumos nenodrošinātais darbaspēka pieprasījums ekonomikas analīzē ir aizstāts ar rādītājiem, kuri balstās uz apsekojumiem, piemēram, uzņēmumu norādīto šķietamo darbaspēka trūkumu.

¹⁹ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei “Eurozone statistics. Towards improved methodologies for Eurozone statistics and indicators”, COM(2002) 661 final.

²⁰ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/93b9c730-8da5-11ee-8aa6-01aa75ed71a1/language-en>.

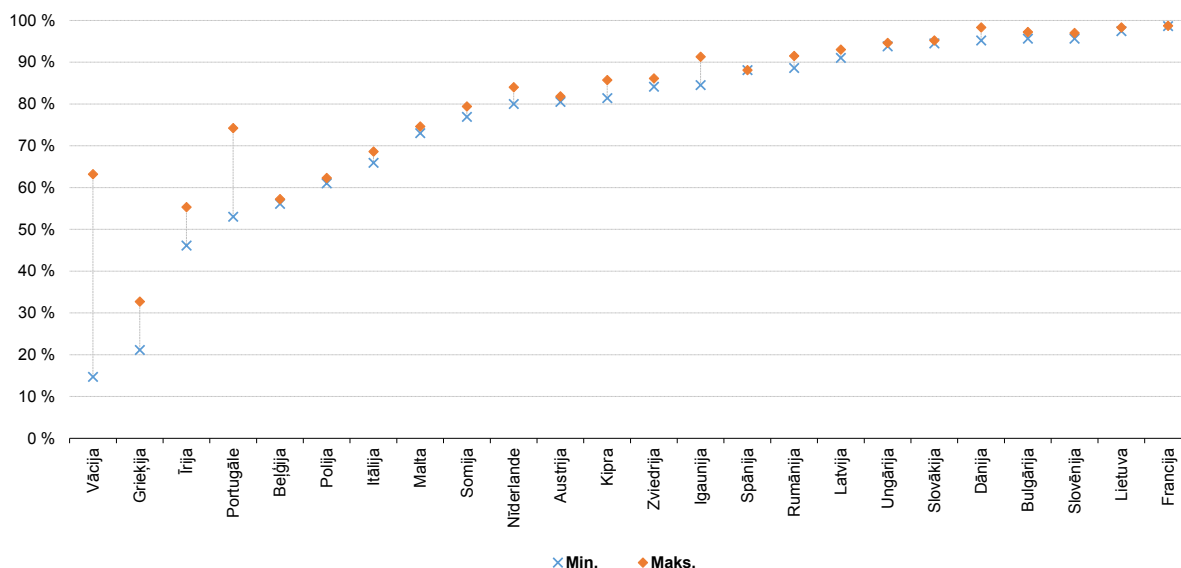
²¹ https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/european-economic-forecast-spring-2023_en#:~:text=The%20European%20economy%20continues%20to%20show%20resilience%20in,lifting%20the%20growth%20outlook%20for%202023%20and%202024.

²² SBD metadati: https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/jvs_esms.htm.

Atbilžu sniegšanas rādītājs būtiski ietekmē aplēšu precizitāti. Saskaņā ar dalībvalstu kvalitātes ziņojumiem tas svārstījās no 14,7 % Vācijā²³ (pasta apsekojumā, kas tika veikts 2023. gada ceturtajā ceturksnī (2023. gada 4. cet.)) un no 21,1 % līdz 32,7 % Grieķijā (atkarībā no ceturkšņiem) līdz 98,3 % Lietuvā un Dānijā un 98,7 % Francijā. 2023. gadā vidējais atbilžu rādītājs dalībvalstīs saglabājās augsts – atkarībā no ceturkšņa tas svārstījās no 83 % līdz 86 %.

Min. / maks. atbilžu rādītāji

Pārskata gads: 2023. gads

Čehija, Horvātija un Luksemburga: nav attiecināms; nav veikts apsekojums, un nav izmantoti administratīvie dati.

Attiecībā uz abiem brīvo darbvietu skaita paziņojumiem, proti, ātrajām un galīgajām aplēsēm, situācija pārskatīšanu ziņā atšķiras. Ātrās aplēses, ko publicē T+50 dienās, var pārskatīt T+78 dienās, kad tiek publicētas galīgās aplēses. Lai gan ātro aplēšu dati neattiecas uz visām dalībvalstīm, ātro aplēšu pārskatīšana nepārsniedza 0,1 procentpunktu eurozonas un ES mērogā šā ziņojuma pārskata periodā.

Galīgo aplēšu, ko publicē T+78 dienās, pārskatīšanu var novērtēt, salīdzinot pirmo sūtījumu ar jaunāko pieejamo publikāciju. Eurozonā un ES brīvo darbvietu rādītāja pārskatīšana nekad nepārsniedza 0,1 procentpunktu šā ziņojuma pārskata periodā, izņemot 2023. gada pirmo un otro ceturksni (2023. gada 1. cet. un 2. cet.), kur pārskatīšanas sasniedza 0,2 procentpunktus.

²³ Vācijā brīvo darbvietu apsekojums nav obligāts, un tas izskaidro, kāpēc pasta apsekojumam, kas tiek veikts katra gada ceturtajā ceturksnī, ir zems atbilžu sniegšanas rādītājs. Šā apsekojuma rezultāti tiek pārvērtēti, izmantojot administratīvos datus, veicot vispārīgākas regresijas aplēses, lai labotu jebkādas novirzes, kas radušās atbilžu nesniegšanas dēļ.

4.3. Savlaicīgums un punktualitāte

Visām dalībvalstīm, sākot no 2010. gada pirmā ceturkšņa, ir jāsniedz laicrindas par brīvo darbvietu kopējo skaitu un aizņemto posteņu skaitu savā valstī. Tām būtu jāsniedz dati ne vēlāk kā 70 dienās pēc ceturkšņa beigām (T+70). Turklāt dalībvalstīm, kuru nodarbināto kopējais skaits ir lielāks par 3 % no ES kopējā rādītāja, ne vēlāk kā 45 dienās pēc ceturkšņa beigām (T+45) jānosūta ātrās aplēses.

SBD nosūtīšanas savlaicīgums kopumā bija apmierinošs gan attiecībā uz ātrajām aplēsēm, gan galīgo publikāciju. Dalībvalstīm regulāri atgādina par to, cik svarīgi ir ievērot Eiropas galveno ekonomikas rādītāju datu, arī SBD, nosūtīšanas obligātos termiņus. Daži kavējumi reizēm tika reģistrēti attiecībā uz Īriju, Horvātiju, Ungāriju un Luksemburgu (vienas dienas kavējumi), kā arī Grieķiju, Portugāli un Islandi (divu dienu kavējumi). Portugāle 2022. gada trešajā ceturksnī (2022. gada 3. cet.) savus datus iesniedza pārāk vēlu, lai tos iekļautu ceturkšņa ziņu izlaidumā. Nebija strukturāli novēlotu iesūtīšanu, kas varētu kavēt Eiropas summāro rādītāju savlaicīgu publicēšanu.

4.4. Pieejamība un skaidrība

SBD tiek izplatīta, izmantojot *Eurostat* standarta izplatīšanas kanālus, proti, tiešsaistes datubāzi un statistikas skaidrojuma lapas *Eurostat* tīmekļvietnē²⁴. Tīmekļvietnē tiek sniegta savlaicīga informācija par brīvo darbvietu rādītāju gan Eiropas summārajos rādītājos, gan atsevišķās dalībvalstīs, tai skaitā diagrammas par attīstību laika gaitā. Tā kā brīvo darbvietu rādītājs pieder pie Eiropas galvenajiem ekonomikas rādītājiem, katru ceturksni tiek publicēts ziņu izlaidums²⁵.

Lietotājiem sniegtie metadati datu izlaidumu atbalstam ir atjaunināti, izmantojot dalībvalstu sniegtos ikgadējos kvalitātes ziņojumus. Tie ir atrodami *Eurostat* tīmekļvietnē²⁶.

4.5. Salīdzināmība un saskanība

Eiropas līmenī nav pieejama cita saskaņota avota, ar ko novērtēt pastāvošo pieprasījumu darba tirgū un kuru varētu izmantot, lai veiktu salīdzinājumu ar SBD. Daudzās dalībvalstīs tiek skaitītas brīvās darbvietas, kas paziņotas valsts nodarbinātības dienestiem, bet šo skaitļu izmantošana, lai pārbaudītu SBD saskanību, ir problemātiska. Tas ir tāpēc, ka šādi dati var būt nepietiekami aptverti (jo, iespējams, ne visas brīvās darbvietas ir paziņotas valsts nodarbinātības dienestam) un/vai notiek pārmērīga ziņošana (ja kādas aizpildītas vakances joprojām paliek administratīvajā reģistrā). Turklāt SBD no administratīviem avotiem ir balstīta uz valsts definīcijām, kas dažādās valstīs ir atšķirīgas.

²⁴ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Job_vacancy_statistics un https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Job_vacancy_and_unemployment_rates_-_Beveridge_curve (pieejams tikai angļu valodā).

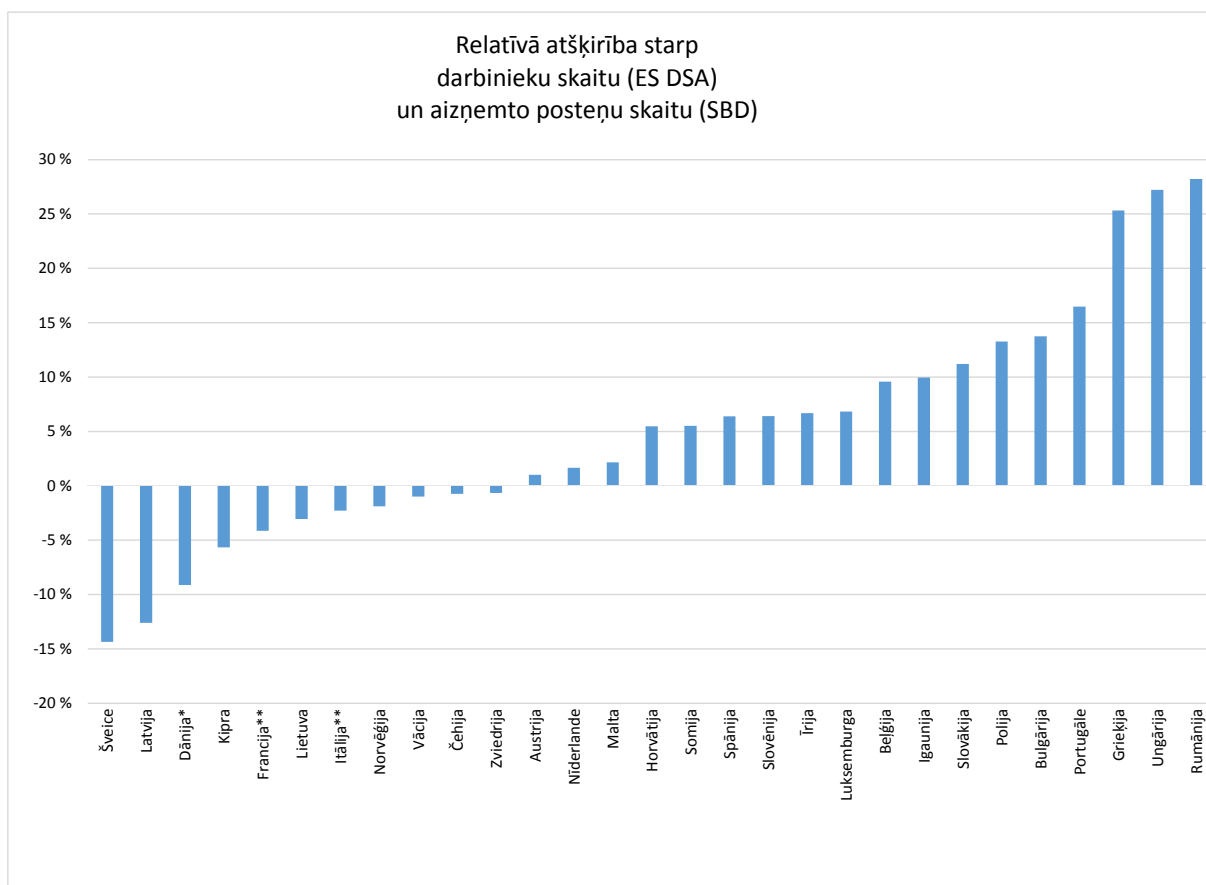
²⁵ Sk. euro rādītāju [publicēšanas kalendāru](#) (pieejams tikai angļu, franču un vācu valodā).

²⁶ Sk. SBD metadatus un ES un valsts kvalitātes ziņojumus: https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/jvs_esms.htm (pieejams tikai angļu valodā).

Aizņemto posteņu skaits, kas ir brīvo darbvieta rādītāja saucējs, var tikt salīdzināts ar informāciju no citiem avotiem, it sevišķi ar darbinieku skaitu, par kuru ziņots darbaspēka apsekojumā (ES DSA). Salīdzinājumos un turpmākajos atšķirību novērtējumos tomēr ir jāņem vērā konceptuālas un ar apsekojumu saistītas atšķirības starp avotiem. It sevišķi tādēļ, ka SBD dati tiek aplēsti no uzņēmumu izlases, savukārt ES DSA pamatā ir mājsaimniecību izlase.

ES DSA dati par 2023. pārskata gadu tika iegūti pēc *nodarbinātības valsts*, nevis dzīvesvietas valsts, ko izmanto lielākajai daļai uz DSA balstīto statistikas datu. Šī izguve vairāk atbilst SBD izmantotajam aizņemto posteņu jēdzienam, jo neietver pārrobežu darba ņēmējus un citus nerezidentus, kuru posteņi nav ierakstīti SBD. Tas varētu novērst negatīvo atšķirību, kas novērota Luksemburgai un ko izskaidro lielais pārrobežu darba īpatsvars, kurš rada lielas atšķirības starp ES DSA un SBD jēdzieniem: ES DSA apseko tikai rezidentu mājsaimniecības, pat ja iedzīvotāji ir nodarbināti ārvalstīs, savukārt SBD ietver rezidentu uzņēmumus, arī to darbiniekus, kuri nav rezidenti (t. i., pārrobežu darbiniekus).

Kā parādīts attēlā turpmāk, starpība starp darbinieku skaitu, kas reģistrēts ES DSA, un aizņemto posteņu skaitu, kurš reģistrēts SBD attiecībā uz visu ekonomiku, kopumā saglabājas no -15 % līdz +15 % diapazonā, izņemot Portugāli (+16 %) un Grieķiju, Ungāriju un Rumāniju (visām virs +20 %).

* Dānija: salīdzinājums summētajām *NACE* 2. red. B–N sadaļām.

** Francija un Itālija: aizņemtie posteņi netiek reģistrēti O sadaļā un tikai ļoti daļēji reģistrēti P un Q sadaļās. Tādēļ šīs sadaļas nav iekļautas salīdzinājumā ar ES DSA datiem.

Grieķijas gadījumā noteiktā atšķirība norāda uz atšķirībām starp abiem avotiem attiecībā uz metodiku un definīcijām. SBD dati attiecas tikai uz uzņēmumiem, kuros ir trīs vai vairāk darbinieku. Turklāt daži uzņēmumi, iespējams, nav iekļauti izlasē, jo uzsāka darbību pēc uzņēmumu reģistra atjaunināšanas, kā rezultātā aizņemto posteņu skaits tika novērtēts par zemu.

Ungārija savā SBD neietver uzņēmumus, kuros ir mazāk par pieciem darbiniekiem, un tas izskaidro daļu no reģistrētās atšķirības.

Rumānija savā kvalitātes ziņojumā²⁷ paskaidroja, ka ES DSA un SBD nesakritības attiecībā uz aizņemtajiem posteņiem atspoguļoja faktu, ka ar SBD metodēm ievāktās ziņas par aizņemtajiem posteņiem neietvēra:

- personas, kuru darba līgums ir apturēts uz noteiktu laiku (pamatojoties uz grūtniecības un dzemdību atvaļinājumu, bērna kopšanas atvaļinājumu, slimības atvaļinājumu vai neapmaksātu atvaļinājumu, vai cita veida prombūtnes dēļ);
- posteņus, kas, kaut uz laiku apturēti, var atbrīvoties un tikt aizņemti uz ierobežotu laiku;
- posteņus bruņotajos spēkos vai neformālajā sektorā.

Kopā ar iepriekš uzskaitīto valstu atbildīgajām valsts iestādēm *Eurostat* turpinās uzraudzīt neatbilstības starp ES DSA reģistrēto darbinieku skaitu un SBD reģistrēto aizņemto posteņu skaitu.

Ir svarīgi arī, lai tiktu aptverti un *NACE* 2. red. N sadaļā iekļauti pagaidu darbinieku aģentūru apmaksātie posteņi.

Visbeidzot, galvenais uzdevums attiecībā uz salīdzināmību ir tas, lai visas dalībvalstis savos SBD datus aptvertu visu ekonomiku, t. i., iekļautu mazos uzņēmumus un *NACE* 2. red. O–S sadaļu, arī publiskās iestādes. Kopš pēdējā progresa ziņojuma Francija tagad aptver uzņēmumus, kuros ir mazāk nekā 10 darbinieku. Tomēr, kā minēts 2.1. iedaļā, dati par Dāniju, Franciju un Itāliju joprojām nav pilnībā salīdzināmi ar citu valstu datiem.

5. SECINĀJUMS

Dalībvalstu SBD un attiecīgo ES summāro rādītāju kvalitāte kopumā joprojām ir laba. Pēdējo trīs gadu laikā SBD sniegšanas savlaicīgums ir turpinājis uzlaboties.

Dalībvalstu iesniegtie kvalitātes ziņojumi tika apstrādāti, izmantojot Eiropas Statistikas sistēmas metadatu sistēmas jaunāko versiju, un darīti pieejami visiem lietotājiem²⁸.

Attiecībā uz sezonālo koriģēšanu *Eurostat* no dalībvalstīm ir ievācis detalizētu metodisko informāciju un to publicējis kā pielikumu ikgadējiem kvalitātes ziņojumiem.

²⁷ <https://webgate.ec.europa.eu/estat/spe/metaconv/previewMetadataFile.htm?metadataFileId=36727>.

²⁸ https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/jvs_esms.htm (pieejams tikai angļu valodā).

Eurostat turpināja sniegt institucionālajiem lietotājiem un plašākai sabiedrībai SBD un atvasinātus rādītājus par cikliskām un strukturālām pārmaiņām ES darba tirgos. Jo īpaši SBD spēja aptvert pagrieziena punktu, kas ietekmēja eurozonas un ES uzņēmējdarbības ciklus.

Eiropas summārie rādītāji tika publicēti saskaņā ar plānoto. Kopumā gan ātrajās, gan galīgajās aplēsēs tika reģistrētas tikai nelielas Eiropas summāro rādītāju korekcijas.

Lai vēl vairāk uzlabotu SBD salīdzināmību starp valstīm, ir svarīgi, lai visas dalībvalstis pilnībā aptvertu publisko sektoru (Dānijas, Francijas un Itālijas gadījumā). Uzlabots tvērums ļautu arī līdztekus vakanču rādītājiem publicēt arī brīvo darbvietu skaita Eiropas summāros rādītājus. *Eurostat* turpinās risināt šo jautājumu ciešā sadarbībā ar attiecīgajām valstīm.

Ar jauno regulu par ES darba tirgus statistiku par uzņēmumiem tiks ieviesti šādi uzlabojumi attiecībā uz SBD:

- likvidētas iespējamās novirzes, aptverot visas saimnieciskās darbības un visu lielumu uzņēmumus, to skaitā mazus uzņēmumus ar mazāk nekā 10 darbiniekiem, publiskās iestādes un publisko sektoru;
- ieviesti precizitātes mērķi attiecībā uz brīvo darbvietu un aizņemto posteņu skaitu;
- tiesību aktos precizētas statistikas vienības, ko izmanto SBD datu vākšanai, tās attiecinot tikai uz uzņēmumiem un vietējām vienībām.

Eurostat turpinās regulāri uzraudzīt SBD atbilstību un kvalitāti, izmantojot nosūtītos datus un citu valsts dokumentāciju, citstarp kvalitātes ziņojumus, un kopā ar atbildīgajām valstu statistikas iestādēm cieši sekos līdzi šim procesam.

Jauno Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2025/941 par Eiropas Savienības darba tirgus statistiku par uzņēmumiem un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 530/1999 un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 450/2003 un (EK) Nr. 453/2008, pieņēma 2025. gada 7. maijā²⁹.

Tā kā tiesiskais regulējums ir atjaunināts ar 2025. gada 7. maijā pieņemto Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2025/941 par Eiropas Savienības darba tirgus statistiku par uzņēmumiem, šis ir pēdējais ziņojums saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 453/2008.

²⁹ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=OJ:L_202500941.